

**Силабус
освітнього компоненту ОК 04**

Соціальна педагогіка

Рівень вищої освіти:	Другий (магістерський)
Галузь знань:	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність:	015 Професійна освіта
Освітньо-професійна (Освітньо-наукова) програма:	Професійна освіта. Метрологія, стандартизація та сертифікація Професійна освіта. Транспорт
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=2989
Рік навчання:	1
Семестр:	2 (весняний)
Обсяг освітнього компоненту	4 кредити (120 годин)
Форма підсумкового контролю	Екзамен
Консультації:	За графіком
Назва кафедри:	Філософії та педагогіки професійної підготовки
Мова викладання:	Державна
Керівник курсу:	Ткаченко Ірина Володимирівна, ст.викладач
Контактний телефон:	050 769-05-92
E-mail:	irina@tkachenko.in.ua

Короткий зміст освітнього компоненту:

Метою дисципліни є надання здобувачам теоретичних та практичних основ соціальної педагогіки як інтегрованої галузі знань, а також формування наукових знань теорії і практики соціального виховання та соціальної підтримки підлітків і молоді в контексті виконання майбутніми інженерами-педагогами своїх професійних обов'язків, що сприяє їхній професійній компетентності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: процес виникнення, становлення і розвитку соціальної педагогіки через доробок історичної персоналії як творця, виразника думки й практики своєї епохи.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- допомогти здобувачам оволодіти знаннями теоретичних основ соціальної педагогіки і уміннями, які необхідні для ефективної організації практичної діяльності;
- розвинути педагогічне мислення майбутніх фахівців;
- навчити приймати оптимальні та аргументовані рішення в різних ситуаціях;
- опанувати навичками спілкування, комунікабельності, толерантності, виховувати у слухачів курсу любов до дітей, бажання допомогти усім, хто має в цьому потребу.

Передумови для вивчення освітнього компоненту:

ОК03 «Педагогіка та психологія вищої школи», ОК06 «Технології навчання у вищій школі».

Компетентності, яких набуває здобувач:

Загальні компетентності:

ЗК 3. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 5. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 6. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК 2. Здатність враховувати різноманітність студентів при плануванні і реалізації освітнього процесу в професійній освіті;

ФК 6. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в процесі здійснення професійної діяльності;

ФК 7. Навички консультування у сфері професійної освіти.

Результати навчання відповідно до освітньої програми:

ПРН 3. Ефективно формувати комунікаційну стратегію, здійснювати ділову комунікацію і доносити зрозуміло і недвозначно свої думки та аргументи до фахівців та широкого загалу, вести професійну дискусію;

ПРН 5. Обирати оптимальну стратегію колективної діяльності, міжособистісного спілкування та взаємодії для реалізації комплексних проектів у професійній освіті та міждисциплінарних проектів з урахуванням етичних, правових, соціальних та економічних аспектів;

ПРН 6. Організувати освітній процес у сфері професійної освіти на основі людиноцентрованого підходу та сучасних досягнень педагогіки і психології, керувати пізнавальною діяльністю, здійснювати ефективно та об'єктивно оцінювання результатів навчання здобувачів освіти;

ПРН 7. Створювати освітнє середовище професійної освіти, що є сприятливим для здобувачів освіти і забезпечує досягнення визначених результатів навчання;

ПРН 10. Здійснювати консультативну діяльність у сфері професійної освіти.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин	
		очна	заочна
1	ЛК. Вступ. Сутність і зміст соціальної педагогіки як специфічного знання, теорії і практики.	2	
	ПР. Основні категорії, функції і завдання соціальної педагогіки. Поняття і сутність принципів соціальної педагогіки. Загальна характеристика основних принципів соціальної педагогіки та їх вимоги. Категорії педагогіки і соціальної педагогіки.	2	
	СР. Соціально-педагогічна діяльність. Соціальне навчання. Виховання та соціальне виховання.	8	
2	ЛК. Сутність, зміст та характеристика соціально-педагогічного процесу.	2	
	ПР. Поняття, сутність і зміст соціально-педагогічного процесу. Загальна характеристика основних компонентів соціально-педагогічного процесу	2	
	СР. Шляхи підвищення ефективності діяльності соціального працівника.	8	
3	ЛК. Педагогічна культура соціального працівника	2	
	ПР. Поняття культура, педагогічна культура та соціально-педагогічна культура. Структура соціально-педагогічної культури та характеристика її основних компонентів.	2	
	СР. Типові рівні прояви педагогічної культури соціального працівника. Шляхи підвищення культури педагогічної культури соціального працівника.	8	
4	ЛК. Сутність і зміст соціального виховання	2	
	ПР. Соціальне виховання з боку держави (суспільства). Соціальне виховання з позиції соціальних інститутів і самої особистості як його суб'єктів	2	

5	ЛК. Адаптація, дезадаптація і реадаптація людини	2	
	ПР. Місце і роль адаптації людини в її соціальному розвитку і соціалізації. Дезадаптація людини: причини, попередження і подолання. Взаємозв'язок адаптації і соціалізації, дезадаптації і десоціалізації та їх облік в роботі з дітьми і підлітками.	2	
	СР. Соціально-педагогічні можливості засобів масової інформації. Види засобів масової інформації	9	
6	ЛК. Девіації як соціально-педагогічна проблема	2	
	ПР. Норма і відхилення від норми: поняття і характеристики. Передумови девіації у підлітковому віці. Типи девіації (відхилень) у соціальній педагогіці. Причини девіантної поведінки підлітків. Концепції девіації.	2	
	СР. Проблема алкоголізму. Особливості дитячого та підліткового алкоголізму. Причини та наслідки дитячого та підліткового алкоголізму. Рівні залучення дітей до вживання спиртних напоїв.	8	
7	ЛК. Соціально-педагогічна діяльність із сім'єю.	2	
	ПР. Основні функції сім'ї. Соціальний статус сім'ї і її типологія. Діяльність соціального педагога в роботі з сім'єю.	2	
	СР. Форми соціально-педагогічної допомоги сім'ї.	9	
8	ЛК. Соціально-педагогічна діяльність із дітьми, які залишились без піклування батьків.	2	
	ПР. Історія зародження опікування і піклування про дітей. Піклування про сиріт у сучасних умовах. Соціально-педагогічна діяльність з приймальною сім'єю.	2	
	СР. Соціально-педагогічна діяльність в закладах державного піклування.	8	
Разом	ЛК	16	
	ПР	16	
	СР	58	

Методи навчання:

МН1: словесний (лекція, навчальна дискусія, пояснення, розповідь);

МН2: практичний (практичні заняття, виконання вправ, виконання ситуативних завдань);

МН4: робота з літературою (навчально-методичною; нормативною літературою; робота з посібниками; пошук інформації за завданням);

МН6: самостійна робота;

МН10: інноваційні методи (дистанційне навчання)

Система оцінювання та вимоги:

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за бальною шкалою оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

1.3 Семінарські заняття оцінюються якістю виконання індивідуального завдання/реферату.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вмів оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K_{\text{поточ}} = \frac{K_1 + K_2 + \dots + K_n}{n},$$

де $K_{\text{поточ}}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

K_1, K_2, K_n – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	від 35 до 59
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

1 Екзамен проводиться після вивчення всіх тем дисципліни і складається здобувачами вищої освіти в період екзаменаційної сесії.

2 До екзамену допускаються здобувачі освіти, які виконали всі види робіт, що передбачені навчальним планом з дисципліни:

– були присутні на всіх аудиторних заняттях (лекції, практичні заняття) або своєчасно

відпрацювали всі пропущені заняття (виконали завдання, пройшли опитування та тестування);

– набрали мінімальну кількість балів за поточну успішність $K^{\text{поточ}}=60$.

Якщо поточна успішність з дисципліни нижче ніж $K^{\text{поточ}}=60$, здобувач освіти має можливість підвищити свій поточний бал до мінімального до початку екзаменаційної сесії.

3 Оцінювання знань здобувачів при складанні екзамену здійснюється за 100-бальною шкалою.

4 Екзамен вважається складеним позитивно, якщо здобувач набуде мінімум 60 балів.

У разі, якщо здобувач набуде менше 60 балів, він має повторно вивчити матеріал навчальної дисципліни та здійснити повторне складання екзамену.

5 Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як середньозважена оцінка, що враховує загальну оцінку за поточну успішність і оцінку за складання екзамену.

$$PK = 0,6 \cdot K^{\text{поточ}} + 0,4 \cdot E,$$

де E – оцінка за результатами складання екзамену (за 100-бальною шкалою).

0,6 і 0,4 – коефіцієнти вагомості контролю поточного та екзаменаційного відповідно.

6 Якщо за поточну успішність здобувач набуває 85 і більше балів, він має право (у якості заохочення) на автоматичне отримання такої ж оцінки (у кількісному значенні) за екзамен.

Додаткові (заохочувальні) бали

1 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові (заохочувальні) бали.

2 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем освіти до підсумкової оцінки з дисципліни.

3 Кількість додаткових балів, що нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значущості, за умови, що тема конкурсної/наукової роботи є дотичною до тем дисципліни:

– призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;

– участь у міжнародному/всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів;

– участь у міжнародних/всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;

– участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів

– участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;

– виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – 5 балів.

4 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

5 Загальна підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни не може перевищувати 100 балів.

Загальна підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни та виконання курсової роботи визначається згідно зі шкалою, наведеною в таблиці 3.

Таблиця 3– Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
90-100	Відмінно	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80–89	Добре	Зараховано	B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79			C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74	Задовільно		D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60–66		E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.	
35–59	Незадовільно	Не зараховано	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
0–34	Непринятно		F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf).
- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

Рекомендована література:

1. Бех І. Д. Особливості становлення особистості підлітка в умовах соціальних реалій // Педагогіка і психологія. – 2017. – № 4. – С. 37-41.
2. Бикова О. Превентивність у формуванні соціальної компетентності. Використання інтерактивних методів // Соціальний педагог. – 2018. – № 8 (140), серпень. – С. 34-47.
3. Галета Я. Соціальний розвиток особистості в умовах інформаційного суспільства // Рідна школа. – 2017. – № 3-4. – С. 11-14.
4. Грошева О. Створення сприятливого середовища для розвитку соціальної компетентності молодших школярів // Початкова школа. – 2018. – № 2. – С. 47-48.
5. Кириленко В. Корекційна робота психолога та соціального педагога / соціального працівника з профілактики й подолання агресивної поведінки молодих школярів / В. Кириленко // Початкова школа. – 2018. – № 2. – С. 50-53.
6. Маркова, А. Професійна діяльність соціального педагога // Соціальний педагог. – 2017. – № 4 (124), квітень. – С. 18-21.

7. Петрова А. Діти з особливими потребами. Як допомогти їм пристосуватися до соціуму здорових дітей // Соціальний педагог. – 2018. – № 2 (134), лютий. – С. 42.
8. Письмак Л. Соціальний педагог у закладі дошкільної освіти. Особливості діяльності // Соціальний педагог. – 2018. – № 6 (138), червень. – С. 36-42.
9. Радул В. Культура та соціалізація особистості // Рідна школа. – 2018. – № 1-2, січень-лютий. – С. 8-12.
10. Холодницька К. Інклюзивне навчання в дошкільних закладах. Особливості впровадження // Соціальний педагог. – 2018. – № 3 (135), березень. – С. 18-29.

Додаткові джерела:

11. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка: навч. посіб. для студ. вищ. навч закл. – К : Центр учбової літ., 2009. – 208 с.
12. Соціальна робота: підручник / за ред. професора А. Й. Капської. – К. : ЦНЛ, 2006. – 468 с.

Інформаційні ресурси:

13. Офіційний сайт Лабораторії психодіагностики. URL:
<http://psychology.univer.kharkov.ua/lab.htm>

Розробник
ст. викладач кафедри ФППП

Ірина ТКАЧЕНКО

гарант ОП «Професійна освіта. Метрологія,
стандартизація та сертифікація» д-р техн. наук, доц.

Андрій КОРОБКО

гарант ОП «Професійна освіта.
Транспорт», д-р техн. наук, проф.

Михайло ПОДРИГАЛО

Завідувач кафедри ФППП,
канд. пед. наук, доц.

Володимир БОНДАРЕНКО